

ZPRAVODAJ

Historického spolku Liechtenstein

Č. 1 ÚNOR 2025

ROČNÍK 13

www.hs-liechtenstein.cz

80. NAROZENINY KNÍŽETE HANSE-ADAMA II.

BLAHOPŘEJEME K ŽIVOTNÍMU JUBILEU!

Vládnoucí kníže Hans-Adam II. z Liechtensteinu 14. února slaví 80. narozeniny.

Jeho Jasnost Hans-Adam Ferdinand Alois Josef Maria Marko d' Aviano Pius se narodil 14. února roku 1945 v Curychu jako prvorozený syn lichtenštejnského knížete Františka Josefa II. (1906-1989) a kněžny Georgíny rozené hraběnky von Wilczek (1921-1989). Po studiu na základní škole ve Vaduzu a gymnáziu ve švýcarském Zuozu studoval ekonomii na univerzitě v St. Gallen. Zde v roce 1969 úspěšně absolvoval a poté byl na praxi v londýnském bankovním centru.

Dne 30. července 1967 se princ Hans-Adam ve Vaduzu oženil s českou hraběnkou Marií Agläe Kinskou (*1945 Praha–2021 Grabs), která se narodila v paláci Kinských na Staroměstském náměstí v Praze. Za rok dne 11. července 1968 se jim narodil syn Alois, současný korunní princ. Jejich rodina se rozrostla ještě o syny Maximiliána (*1969) a Constantina (1972–2023) a dceru Tatjanu (*1973). Ti panujícímu páru přinesli celkem 15 vnoučat.

Princ Hans-Adam II. na fotografii se svými rodiči a sourozenci (okolo roku 1955).

V roce 1970 Hanse-Adama jeho otec pověřil reorganizací správy rodinného majetku, kam patřily rozsáhlé polnosti a lesy v Rakousku, válkou poškozené vídeňské paláce a také rozsáhlé umělecké sbírky. Rodinný majetek soustředil v nadaci Liechtenstein Global Trust (LGT). Majetek rodiny začal růst a nyní se odhaduje na čtyři až šest miliard eur.

Dalším úkolem pro Hanse-Adama byly přípravy na převzetí role hlavy státu, proto ho jeho nemocný otec jmenoval roku 1984 regentem. Korunní princ plnil všechny úkoly vládnoucího knížete. V říjnu 1989 zemřela jeho matka a o necelý měsíc později i otec. Princ se 13. listopadu 1989 stal hlavou státu - Hansem-Adamem II. vládnoucím knížetem z Liechtensteinu.

Přes počáteční odpor politiků a části voličů se mu podařilo v roce 1990 prosadit vstup do OSN a Evropského hospodářského prostoru, který byl strategicky důležitý pro zemi závislou z 90 procent na exportu. K velvyslanectvím v Bernu a Vídni Vaduz přidal další zastupitelské úřady.

Někteří politici z něj chtěli udělat pouze formálního panovníka, jehož jediným úkolem by byla reprezentace země. Hans-Adam II. naopak požadoval posílení moci, pokud měl i nadále mít zodpovědnost za prosperitu a svobodu země a jeho občanů. Kdyby ji nedostal, byl připraven vzdát se vlády a odstěhovat se s rodinou do Rakouska. Občané knížectví mu ale důvěru s jasnou převahou dali.

Svatbou prince Hanse-Adama II. s hraběnkou Marií v roce 1967 začalo šťastné manželství.

Státní znak Lichtenštejnska na budově původního sídla Zemského sněmu ve Vaduzu (dnes sídlo vlády).

Krizi vyřešilo 16. března 2003 referendum, ve kterém se většina obyvatel (64 % z 88 % zúčastněných voličů) vyslovila pro posílení role svého knížete. Ten tak nyní může vetovat jakýkoli zákon, ale může být přehlasován referendem, které iniciuje vláda, parlament nebo samotní občané. Občané také mají zákonnou iniciativu. V srpnu 2004 kníže pověřil svého syna korunního prince Aloise plněním úkolů hlavy státu, jako přípravu na budoucí samostatné panování.

Hlavou státu s rozhodujícím slovem zůstal dodnes.

Knížecí rodina v 90. letech 20. století na hradě Vaduz.

Kníže zaujal svými názory na nutné reformy států, které popsal v roce 2009 v knize *Stát ve třetím tisíciletí*. Ta vyšla v 15 překladech, včetně českého (v roce 2011 knihu vydalo nakladatelství Grada Publishing). V dubnu 2011 o svých názorech diskutoval se posluchači Univerzity Karlovy v Praze a Masarykovy univerzity v Brně (univerzita mu při té příležitosti udělila Velkou zlatou medaili).

V listopadu 2014 kníže oslavil čtvrtstoletí své vlády. Ta je vedle rychlého zvyšování celkové ekonomické úrovně země charakteristická nárůstem počtu obyvatel. Hrubý domácí produkt se rychle zvyšuje již od 70. let a tento růst je tažen zejména strojírenstvím (51 % HDP).

Za vlády knížete Hanse-Adama II. se HDP zvýšilo o více než o 200 % a v roce 2005 se země vyhoupla na druhou příčku v žebříčku zemí podle HDP na obyvatele, za Monako, kterou zaujímá dodnes. V roce 2012 bylo lichtenštejnské školství vyhodnoceno jako nejlepší v Evropě (1. místo v PISA 2012) a na předních příčkách je dodnes.

Kníže Hans-Adam II. si svým lidským přístupem získal velkou oblibu veřejnosti.

V letech 2000–2013 byly oba vídeňské paláce Liechtensteinů nákladně rekonstruovány na náklady rodinné nadace (celkem cca 2 mld. Kč) a zpřístupněny veřejnosti (Liechtenstein Museum). Knížecí sbírky patří mezi dvě nejvýznamnější soukromé sbírky umění na světě a od 80. let se rozrostly o cca 1/3 na 1.700 špičkových děl předních tvůrců evropského umění 16. – 19. století.

Po 64 letech přerušených diplomatických styků se knížeti Hansi-Adamovi II. podařilo v září 2009 dosáhnout navázání diplomatických styků mezi Lichtenštejnskem a Českou republikou. Navrácení majetku zkonfiskovaného v roce 1945 čtyřem členům knížecí rodiny a dalším 34 lichtenštejnským občanům, se mu dosud nepodařilo, přestože Lichtenštejnsko bylo za 2. světové války neutrální zemí.

Krátce po obnovení diplomatických styků kníže Hans-Adam II. přijel v září roku 2009 na jižní Moravu, aby pokřtil první knihu o svém rodu od českého autora Pavla Juřilka „*Moravská dominia Liechtensteinů a Dietrichsteinů*“. Tato kniha a

seriál článků tohoto autora v českém tisku poskytly široké veřejnosti pravdivé informace o rodu Liechtensteinů, včetně období 2. světové války a zasloužily se o změnu chápání historie knížecího rodu pozitivním směrem. Proto byl kníže srdečně vítán velkým množstvím obyvatel v Mikulově, Břeclavi, Lednici a Valticích, které navštívil.

Kníže Hans-Adam II. při návštěvě jižní Moravy v září 2009 pokřtil na zámku Valtice první knihu o svém rodu od českého autora.

V prosinci roku 2009 vznikl *Historický spolek Liechtenstein*, kterému kníže Hans-Adam II. udělil souhlas používat erb jeho rodu ve svém názvu. Od té doby spolek zorganizoval desítky akcí (konference, výstavy, přednášky apod.), které přispěly k poznání společné česko-liechtenštejnské historie a odkazu knížecího rodu. Řady akcí se zúčastnil kníže Hans-Adam II. nebo členové jeho rodu.

V roce 2010 Masarykova univerzita v Brně knížeti Hansi-Adamovi II. udělila Zlatou medaili. Předával mu ji rektor PhDr. Petr Fiala.

Dne 5. května 2010 se kníže setkal na Pražském hradě s prezidentem České republiky Václavem

Klausem. Stalo se tak při příležitosti výstavy exponátů z knížecích sbírek, která se konala v Národní galerii ve Valdštejnském paláci.

Kníže Hans-Adam II. na setkání s prezidentem Václavem Klausem (5. května 2010).

Velvyslankyně Lichtenštejnska J. J. Marie-Pia Kothbauer princezna Liechtenstein předává své pověřovací listiny prezidentu republiky (11. dubna 2011).

V letech 2013-2015 proběhla na náklady knížecí nadace generální rekonstrukce rodové hrobky ve Vranově u Brna (není majetkem rodu).

Ve dnech 18. – 19. května 2015 kníže Hans-Adam II. navštívil Opavu, bývalé hlavní město vévodství a hlavní město Rakouského Slezska. Opavu kníže navštívil znovu v roce 2017.

V roce 2017 knížecí pár oslavil zlatou svatbu (poštovní známka).

Zásluhy knížete o rozvoje česko-lichtenštejnských vztahů byly mimo jiné oceněny roku 2021 Univerzitou Karlovou. Na návrh HSL mu univerzita udělila *Historickou medaili*. „Ocenění, které jsem dnes od představitelů Univerzity Karlovy převzal, vnímám jako gesto našeho vzájemného porozumění,” řekl Hans Adam II. „Jednak jako projev pochopení pro to, že naše rodina vždy chápala Moravu, Slezsko a Čechy jako svůj domov a podle toho o tyto regiony vždy pečovala: s náležitou pečlivostí, trvale udržitelným způsobem a při respektování krajiny, přírody a lidí. A za druhé také jako pochopení toho, že úspěšná budoucnost není možná bez vzdělání, vědy, umění a spolupráce. A já bych chtěl pražské univerzitě poděkovat nejen za medaili, ale i za toto porozumění.”

Ačkoliv se kníže nikdy nechtěl soudit o majetek, který byl nezákonně zkonfiskován jeho rodu v roce 1945, byl k tomu Novým občanským

zákoníkem donucen. Jako první ho ale žaloval český stát. V roce 2014 Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM) podal žalobu proti *Nadaci knížete Lichtenštejna*, kterou se domáhal zrušení vlastnictví uvedených pozemků, které jí o dva roky dříve předal Okresní soud pro Prahu-východ v rámci dodatečného dědického řízení.

Rektor Univerzity Karlovy prof. Tomáš Zima předává Historickou medaili univerzity Jeho Jasnosti vládnoucímu lichtenštejnskému knížeti Hansi-Adamovi II. na hradě Vaduz.

Od té doby proběhly desítky soudních sporů na všech úrovních soudů, přičemž některé z nich rozhodly ve prospěch Nadace, ale soudy vyšší úrovně vždy rozhodly v její neprospěch. Příznačné je rozhodnutí Ústavního soudu z 10. 5. 2023, kterým zamítl ústavní stížnost Lichtenštejnů v kauze týkající se pozemků v okrese Kolín.

Zatímco dva soudci hlasovali ve prospěch ČR, ústavní soudce David Uhlíř vyjádřil v rozsudku svůj zásadní nesouhlas s dosavadním rozhodováním českých soudů, když mimo jiné uvedl: „František Josef II., kníže z Lichtenštejna, právní předchůdce stěžovatelů, kterému měl být sporný majetek konfiskován dekretem prezidenta republiky č. 12/1945 Sb., byl občanem státu, který si po celou dobu druhé světové války udržel neutralitu. Není žádný důvod na něj hledět jinak než jako na jakéhokoliv jiného německy mluvícího občana jiného neutrálního státu, kupř. Švýcarska. Myšlenka, že by František Josef II., kníže z Lichtenštejna, byl spoluodpovědný za zločiny Třetí říše, a že se na něj proto vztahuje dekret prezidenta republiky, je absurdní. Rozhodování obecných soudů i Ústavního soudu je dle mého

soudu bohužel ovlivněno nejen úvahami právními, ale i politickými a ekonomickými."

V roce 2020 se Lichtenštejnsko kvůli sporu o majetek v Česku vyvlastněný rodu Lichtenštejnů po druhé světové válce obrátilo na *Evropský soud pro lidská práva* ve Štrasburku. Rozhodnutí soudu se očekává do roku 2026. V roce 1945 bylo konfiskacemi majetku v Československu postiženo, kromě knížecí rodiny, i dalších 30 občanů neutrálního Lichtenštejnska, kteří byli účelově prohlášeni za Němce.

V posledních letech knížete zasáhlo několik osobních ztrát. Nejprve dne 21. srpna 2021 ve věku 81 let zemřela jeho milovaná manželka kněžna Marie. O dva roky později 5. prosince 2023 náhle zemřel jeho nejmladší syn princ Constantin, ve věku 51 let, který po sobě zanechal manželku se dvěma syny a dcerou.

Tři generace princů: dědičný princ Alois, vládnoucí kníže Hans-Adam II. a jeho vnuk princ Wenzel.

Přejeme knížeti Hansi-Adamovi II., k jeho významnému životnímu jubileu, zdraví, štěstí a spokojenost.

Historický spolek Liechtenstein

Rod Liechtensteinů je značně rozvětven a jeho budoucnost je zajištěna. Rozsáhlá je i rodina knížete Hanse-Adama II. (na fotografii z roku 2012 kníže stojí třetí zprava vzadu).